

Máis traballo, menos especulación

SERAÍN VILLANUEVA-BEMBIBRE

Terra, traballo e capital, din os economistas, son os tres clásicos factores constitutivos da nosa riqueza. A terra imperaba nas sociedades labregas de antes. Un país era máis ou menos rico segundo a natureza do lugar. O capital era entón cativo, xogaba menor importancia, a cultura acadábase por contacto e rutina, a tecnoloxía era fixa. Pero a terra e os recursos naturais eran finitos, a produción tiña teito, non así a explosión demográfica. A produción de alimentos e a súa posterior conservación constituían a principal teima productiva e cultural daqueles homes. Aquelas sociedades labregas eran coherentemente malthusianas. De aí que a fame, a peste e a guerra fosen os tres anxos exterminadores que á brava puñan orde nas mesmas.

A revolución industrial rachou con aquela situación gracias a que engadiu unha nova divisa económica: a **fabricación**, a **transformación industrial** de recursos naturais ata entón desaproveitados. Dende o século XVIII un importante feto de países acertaron en articular os seus recursos naturais coas mecánicas do capital, ó que hoxe denominamos tecnoloxía. Os novos países industriais, a máis de **cultivar**, **fabricaban**, e naturalmente, comezaron a medrar, a xerar novos produtos, a engadir nova riqueza e, naturalmente comezaron a vivir mellor. Pero aquela fase de predominancia do capital técnico-mecánico esgotou. Durou escasamente dous séculos. As derradeiras dúas décadas abundaron para desmantelar a nosa sociedade industrial tradicional que tanto custara construír, que tan maciza semellaba e coa que tan felices nolas prometíamos, malia moitos non tivesemos chegado plenamente a ela.

Hoxe asistimos alporizados á que xa se di sociedade posindustrial ou posmoderna, a “**sociedade das novas tecnoloxías**”, unha sociedade complexa, autónoma, a medio facer, sen centro nin modelo de decisión, cada cal distinta, caracterizadas polo uso que cada unha delas fai da robótica, da informática, da enxeñería xenética, da información e da revolución dos medios de comunicación e audiovisuais. Unha sociedade tan tecnolóxica que para moitos naceu en mala hora.

Durante a agricultura predominara o **factor terra**; o home aforrarse fatigas mentais, pero traballou coma un **animal**. Durante a **sociedade industrial**, predominou a tecnoloxía mecánica; non precisabamos grandes contidos intelectuais, pero tocounos traballar como **máquinas**. As inevitables crises periódicas xa se encargaban de pór orde nos respectivos excesos e desaxustes. Encetamos agora a terceira etapa, unha etapa de desafíos moi serios, e etapa da predominancia do traballo humano. A materia prima económica e social a partir de agora será a **intelixencia**. Á fin, traballaremos coa cabeza, como corresponde ás persoas, ou non traballaremos con nada.

Xa estamos no comezo do final. Definitivamente o home é resultado de si mesmo, o home caracterízase polo que fai ou é capaz de facer, o home é a súa propia capacidade. Así mesmo, a sociedade é produto, é resultado de si mesma. **Sociedade moderna**, productiva,

desenvolta, é a que ten a **capacidade de se producir, de se reproducir, de se modernizar, de se desenvolver a si mesma e por si mesma**. Prima a **capacidade** por riba de todo. A clave do futuro residirá definitivamente no capital humano, na capacitación intelectual, técnica, científica e profesional dos cidadáns, para participarmos activamente do noso mundo e da nosa sociedade, que serán a súa vez o que nós fagamos que sexan.

As sociedades víronse e vense obrigadas en cada etapa da súa historia a entrar en dialéctica cos seus propios problemas e dificultades, a afrontar os novos desafíos, a escrutar as propias posibilidades, a descubrir e pactar novas tecnoloxías, para poderen responder ás necesidades sociais. En cada etapa histórica as sociedades pactaron novas tecnoloxías. Deses presupostos e deses pactos xurdiron a prosperidade, o desenvolvemento, o progreso, os saltos cualitativos da humanidade cara adiante.

Nesas estamos. Non nos queda escapatoria. Á marxe da cultura, da organización social, das novas tecnoloxías e hoxe da globalización, só resta espazo para o paro, para a marxinação, para a exclusión social ou, no menos malo dos casos, para traballos cada día máis precarios, para traballos condenados á extinción, que son pan para hoxe e fame para mañá. O segredo do noso futuro radica na educación e na tecnoloxía, na capacidade de autocreación da persoa e da sociedade nos seus distintos ámbitos. Imponse a cultura da investigación, da iniciativa permanente, da innovación, da creación persoal sen pasividade nin conformismo.

Cómpre máis ca nunca potenciar a idea de empresa, de investimento, de investigación e innovación, de risco, de traballo, de produción, de riqueza e distribución, de coñecementos. A empresa é o actor racional capaz de converter a ciencia en tecnoloxías productivas. A empresa non especulativa ten que ser ante todo un conxunto de técnicas de produción e de comunicación, amais de axente de cambios económicos, de progreso cultural e organización social.

Chegou a hora de dicir á nosa xuventude que ou ten capacidade de xerar empresas, de artellar novas ocupacións, de descubrir novas angueiras productivas, ou vai ficar sen oportunidades de traballar. Parte do traballo que hai extínguese e a outra parte xa está repartida. Non pensen que os van vir buscar á casa ou ás portas das Facultades. O traballo converteuse no ben social máis escaso dos nosos días, precisamente porque a maioría de nós esperamos que nos dean feita a ocupación e neste país poucos ou ninguén se apuntan a creala.

A urxencia máis evidente no noso **Val Miñor** radica na obriga de localizar e identificar novas fontes de riqueza e poñelas a producir. Non abonda co **turismo**. O turismo foi a panacea da España atrasada, vaga, frustrada e mangante. O turismo pode ser, todo máis, un complemento importante dentro doutras actividades, como está sendo na actualidade. No Val Miñor o turismo deu de si case que todo o que podía dar. O turismo propiamente dito pouco máis nos pode ofertar, pero non a todos, senón o un sector moi reducido. Lamento que a miña afirmación poida molestar a máis dun interesado. Pero á vista están os feitos e o tempo pasado.

A natureza, a orografía do **Val Miñor** ofertan outras fontes, outras canteiras non menos importantes de riqueza, e cada unha pode aportar á totalidade dos veciños tanto ou máis do que nos aporta o sector turístico. As posibilidades desta bisbarra nos sectores da

acuicultura, da horticultura e da silvicultura están por explorar, deseñar e pór en funcionamento. Con deseño, proxecto, coñecementos específicos e tecnoloxía adecuada, cada un destes sectores aportarían tanta riqueza e ocuparían permanentemente tanta ou máis man de obra do que o turismo fai temporalmente; á súa vez espertarían a respectiva transformación industrial e atraerían a outras industrias. Pero, para iso, teríamos que cambiar os nosos paradigmas mentais, non podemos seguir, como ata agora, polo camiño da rutina e dos mínimos esforzos mentais. Dende hai trinta ou corenta anos deunos por vivir do turismo e, á sombra do turismo, sobre todo, da correspondente e disimulada especulación urbanística que está deixando ós nosos fillos desposuídos de todo patrimonio, e, ó mesmo tempo, ten bloqueados outros posibles sectores da nosa riqueza material.

A modernidade dun país, dunha bisbarra, vese na capacidade de se organizar, de resolver os seus problemas, de crear riqueza material e cultural. E a verdadeira **identidade** dun país médese pola capacidade que ten ese país ou bisbarra de dotar ós seus produtos materiais e culturais de valores engadidos. En canto ó Val Miñor, se nos quitan o turismo, que pouco ou nada nos afecta á maioría dos Miñoranos, ¿de que outra cousa podemos falar como dominante? E haber, hainas.

Ante todo cómpre deseño, vontade política e prioridades, para explotar as posibilidades, as fontes de riqueza e os recursos do Val Miñor. Con proxectos, planificación, modelo e os coñecementos pertinentes na mente dos cidadáns, eu non dubido que algún día poidamos converter todo o Val Miñor nunha extensa empresa ou nunha rede de empresas agro-industriais, ademais de outras industrias e do turismo que xa temos. Polo financiamento non hai que se preocupar, os cartos corren que voan tras proxectos coherentes. Namentres, confortémonos esperando, coma sempre, o maná eterno que non dá chegado.

